

Riktlinjer för biståndsbedömning inom Socialpsykiatri/Handikappomsorg/Funktionshinder

Dokumentnamn Riktlinjer	Beslutande Socialnämnden	Dokumenttyp Riktlinjer, Socialnämnden	
Fastställd Sn § 74, 2016-06-13	Senast reviderad	Giltighetstid Från 2016-06-13	Detta dokument gäller för Socialförvaltningen

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
2. Syfte och användning.....	3
3. Salutogent förhållningssätt.....	3
4. Uppsökande verksamhet.....	4
5. Nationell värdegrund.....	4
6. Värdegrund Vingåkers kommun.....	5
7. Vägledande principer vid biståndsbedömning.....	6
8. Handlägningsprocess.....	7
9. Samordnad individuell plan enligt HSL och SoL.....	12
10. Samrådsgrupp.....	12
11. Hemgång efter sjukhusvistelse.....	12
12. Boendestöd.....	13
13. Egenvård.....	14
14. Sysselsättning.....	15
15. Kontaktperson.....	16
16. Ledsagning.....	16
17. Korttidsboende.....	17
18. Bostad med särskild service.....	18
19. Anhörigstöd.....	19
20. Referenser.....	20

Inledning

Handikappomsorgen i Vingåkers kommun ska genomsyras av en helhetssyn på människan som utgångspunkt för individuellt anpassade insatser. Alla brukare ska bestämma efter sin egen förmåga och påverka sin egen vardag. Alla brukare och deras anhöriga ska kunna känna trygghet och bli bemötta med respekt.

(Nämndplan 2016-2019)

Biståndshandläggare ska informera den enskilde om insatser enligt både SoL och LSS. Information ska lämnas i de fall där den enskilde, utifrån sin funktionsnedsättning, kan vara berättigad insatser enligt LSS.

Insatserna inom socialpsykiatri ska vara förebyggande, kompletterande och individuellt anpassade för att främja den enskildes självständighet.

Den enskildes önskemål måste beaktas vid behov av insatser inom socialpsykiatri.

Insatserna ska i första hand ges för att underlätta för den enskilde att kunna bo kvar i den egna bostaden.

Insatser enligt SoL inom socialpsykiatri, beviljas den, som på grund av psykisk funktionsnedsättning som beräknas vara bestående minst 1 år, behöver stöd i sin dagliga livsföring. Funktionsnedsättningen och varaktigheten ska stödjas av ett aktuellt läkarintyg.

I dessa riktlinjer beskrivs de insatser som den enskilde, efter ansökan och efter behovsbedömning, kan beviljas eller avslås av en biståndshandläggare.

Insatserna är boendestöd, kontaktperson, ledsagare, bostad med särskild service, korttidsboende samt sysselsättning.

I bostad med särskild service betalar den enskilde sin hyra.

I övrigt är samtliga insatser enligt SoL socialpsykiatri, avgiftsfria för den enskilde.

Syfte och användning

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa så att biståndsbeslut fattas enligt samma bedömningsgrunder. Riktlinjerna är tolkningar av lagtexter, författningar, domar och utlåtanden från Socialstyrelsen. De ska vara vägledande i beslutsfattande, underlätta handläggningen och främja en likartad biståndsbedömning i hela kommunen.

De enskilda behoven prövas individuellt utifrån den enskildes förutsättningar att klara sin vardag och grundar sig på beslut utifrån gällande lagstiftning.

Socialnämndens verksamhet bygger på en helhetssyn på människan med utgångspunkt för individuellt anpassade insatser.

Personer med funktionsnedsättning ska få bestämma och påverka sin egen vardag, känna trygghet och bli bemötta med respekt. Alla bistånd och insatser bygger på frivillighet och den enskilde kan välja att tacka ja eller nej till eller överklaga om han eller hon inte är nöjd med beslutet. Av beslutet ska det framgå vad den enskilde inte klarar själv och varför samt när och hur ofta hjälpen behövs.

Beslut om insatser som går utöver vad som anges i dessa riktlinjer fattas i socialutskottet.

Salutogent förhållningssätt

Arbetet inom handikappomsorgen skall vara brukarfokuserat med en känsla av sammanhang (KASAM), dvs ett salutogent förhållningssätt. Det innebär att tillvaron ska vara **begriplig, meningsfull, och hanterbar** med fokus på individens **möjligheter och resurser**.

Meningsfullhet är centralt eftersom det skapar motivation men även meningen med

livet eller i tillvaron hos varje enskild individ. För att den enskilde ska kunna uppleva meningsfullhet i sin tillvaro krävs delaktighet och inflytande i biståndsprocessen och genomförandeplanen.

Begriplighet innebär att förstå innehållet i informationen och handlar om insikt om sig själv och omgivningen.

Hanterbarhet avser förmågan att hantera krav från omgivningen och livssituationen.

Uppsökande verksamhet

Enligt 5 kap § 6 SoL ska socialnämnden göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för medborgarna och i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område.

Biståndshandläggares arbete innebär att på ett tydligt sätt informera medborgarna om vilka olika former av insatser som kan erbjudas i och utanför hemmet. Vad den enskilde kan ansöka om, hur riktlinjerna är utformade i kommunen och på vilket sätt den enskilde kan uppnå en skälig levnadsnivå.

I de fall biståndshandläggaren bedömer att behov finns men brukaren tackar nej till insatser, bedrivs uppsökande verksamhet. Uppsökande verksamhet innebär att biståndshandläggaren återkommer till brukaren med jämna mellanrum för att erbjuda och informera om kommunens insatser samt motivera brukaren till att ansöka om insatser.

Nationell värdegrund för äldreomsorgen

Enligt Kap 5 § 4 SoL ska socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund).

Utgångspunkten för värdegrunden ska vara ett gott bemötande enligt SOFS 2012:3.

- Bemötande skall präglas av respekt, omtanke och medmänsklighet
- Den enskilde ska oavsett sina svårigheter få ett värdigt bemötande
- Den enskildes rätt till självbestämmande skall respekteras

Utgångspunkten i socialtjänstlagen, 5 kap § 7, för människor med funktionsnedsättning, är principen om alla människors lika värde och lika rätt. Socialnämnden ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Värdegrund inom handikappomsorgen i Vingåkers kommun

5 kap § 4 SoL beskriver värdegrunden inom äldreomsorgen. I Vingåkers kommun bedrivs värdegrundsarbete inom både äldre- och handikappomsorgen.

Socialnämnden har i sin nämndplan antagit värdighets- och kvalitetsgarantier för att garantera brukarna kvalitet i de insatser som utförs inom socialförvaltningen.

För handikappomsorgen beskrivs det på följande sätt:

- Tillsammans med brukaren upprättar personalen en genomförandeplan som beskriver insatsernas innehåll. Genomförandeplanen följs upp vid behov och minst en gång per år
- **Sysselsättning:** Brukaren får prova olika delar inom sysselsättning utifrån hans/hennes önskemål
- **Gruppboende inom LSS, socialpsykiatri och barnkörtids:** Brukaren får en kontaktperson när han/hon flyttar in i gruppboendet
- **Personlig assistans:** Brukaren får möjlighet att påverka valet av ordinarie personal

Med psykiatrireformen (1995) ville regeringen och riksdagen tydliggöra ansvaret mellan kommunen och landstinget samt förbättra möjligheterna till gemenskap och delaktighet för personer med psykiska funktionsnedsättningar. En utredning hade visat att det saknades en gemensam grundsyn i de verksamheter som riktade sig till personer med psykiska funktionsnedsättningar. Det hade också visat sig att sådana principer som uppfattas självklara vad gäller insatser för människor i allmänhet inte tycktes gälla för denna grupp av människor. Därför formulerades vissa vägledande mål gemensamma för all service, stöd och vård som riktar sig till personer med psykiska funktionsnedsättningar. De mål som lyftes fram i psykiatrireformen var att människor med psykiska funktionsnedsättningar ska ha:

- Samma rättigheter som alla andra
- Insatser av god kvalitet efter individuella förutsättningar och behov
- Insatser baserade på deras egna val och prioriteringar
- Tillgång till nödvändiga insatser lokalt i samhället där de lever
- Insatser utformade så att de stödjer oberoende och integritet
- Insatser utformade så att de stödjer den enskildes välfärd

Vägledande principer vid biståndsbedömning

Den enskilde har ansvar för sin livssituation och för sina beslut, vilket innebär ett eget ansvar att själv försöka tillgodose sina behov, att till exempel byta bostad när den nuvarande inte motsvarar behoven samt att ta del av information om de aktiviteter och hjälpinsatser som finns att tillgå.

- Den enskilde har rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen när han/hon inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt.

- Biståndshandläggarens utredning ska utgå från ett **helhetsperspektiv** och **individuell** bedömning, där hänsyn tas till den enskildes individuella sociala, fysiska, psykiska och existentiella behov.
- Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att normalisera sin livsföring och leva ett så självständigt liv som möjligt. Den enskildes önskemål ska tillgodoses så långt det är skäligt inom ramen för biståndsbeslut.
- Kvarboendeprincipen gäller, oavsett om personen bor i ordinärt boende eller på ett särskilt boende.

Kommunens princip för stöd inom omsorgen om funktionshindrade är att:

- förmedla förebyggande och allmänt trygghetskapande åtgärder
- behovet av stöd och hjälp tillgodoses i första hand i ordinära bostäder
- När utredningen påvisat att det föreligger omfattande behov av stöd och hjälp som inte kan tillgodoses på annat sätt eller då skälig levnadsnivå ej kan uppnås skall bistånd i form av särskilt boende/bostad med särskild service erbjudas.

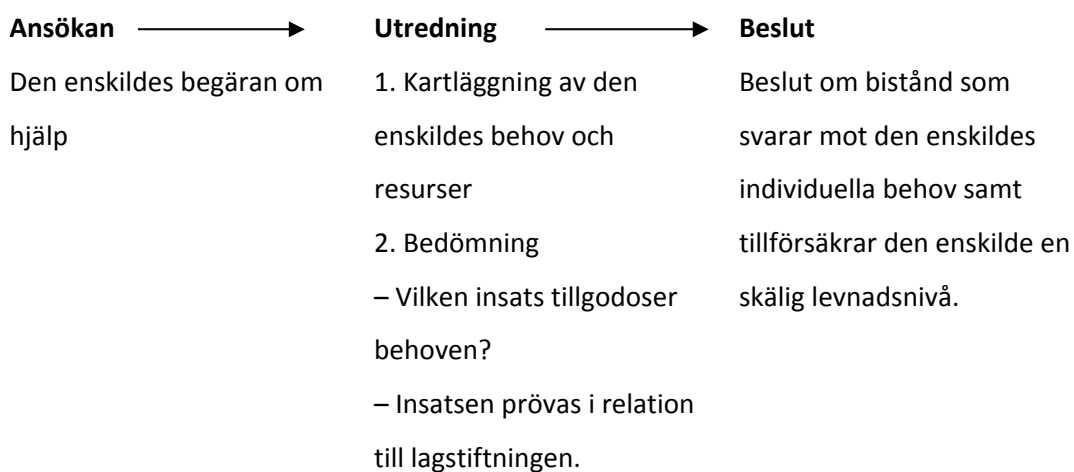
Handläggningsprocess

Ansökan om bistånd

När det gäller rätten till bistånd finns det inga begränsningar i 4 kap 1§ SoL om vad den enskilde kan ansöka om. Det finns således inga rättsliga begränsningar för vilka behov eller typer av insatser som kan komma i fråga eller vad den enskilde får ansöka om genom kommunala riktlinjer.

Den enskilde har rätt att ansöka om andra former av insatser eller insatser i annan omfattning än de som ingår i kommunens riktlinjer och få dessa individuellt behovsprövade (prop. 2005/06:115 s. 87f.). Därför är det viktigt att biståndshandläggare informerar den enskilde om att han eller hon har den här rätten (Socialstyrelsen, november 2013).

Enligt 11 kap 1§ SoL ska socialnämnden **utan dröjsmål inleda utredning** av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden. Bestämmelsen innebär att ärenden kan aktualiseras på tre olika sätt- genom att den enskilde ansöker om insatsen, genom att andra anmäler ett hjälpbehov t ex anhörig/granne eller på annat sätt till exempelvis genom iakttagelser i kommunens egen verksamhet.

Socialstyrelsen Meddelandeblad, Nr 4/2013 februari 2013.

Om den enskilde själv ansöker om hjälp skall **alltid** en utredning startas. Ansökan om hjälp enligt socialtjänstlagen kan endast göras av den enskilde själv eller av legal ställföreträdare. Om andra t ex anhöriga eller personal inom hälso- och sjukvård påtalar ett hjälpbehov är det en anmälan som ska leda till att den enskilde själv tillfrågas om han eller hon vill ansöka om insatsen. Detta leder till förhandsbedömning och/eller aktualisering i ärendet. Om den enskilde inte vill ansöka om bistånd enligt 4 kap1§ SoL eller inte önskar kontakt med nämnden kan ingen utredning startas.

I de fall den enskilde har beslut om LPT, och inte vill göra ansökan om bistånd eller inte önskar kontakt med nämnden, kan dennes god man/förvaltare eller övrig legal

företrädare, göra ansökan och utredning kan därmed inledas utan den enskildes samtycke.

Enligt SOFS 2006:3 har socialstyrelsen preciserat rutiner när det gäller förhandsbedömning. I 3 kap 1 § sägs: "om förhandsbedömningen leder till ett ställningstagande att inte inleda utredning enligt 11 kap 1 § SoL, ska detta dokumenteras". I dokumentationen ska det framgå att en utredning inte inleds, datum och motivering för ställningstagandet samt namn och befattning på den person som gjort ställningstagandet.

Enligt 3 kap 4 § SoL skall socialnämnden bedriva uppsökande verksamhet för att upplysa och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. Verksamheten ska utformas så att integriteten inte äventyras. Den som inte vill ha besök eller hjälp från socialtjänsten har rätt att avstå.

Undantag från detta är tvångsåtgärder med stöd av *LVU, LVM och LPT*.

I förvaltningslagen finns regler för kommunens myndighetsutövning. Under utredningstiden skall allt som är av vikt för ärendet dokumenteras. Före ett beslut skall innehållet i utredningen kommuniceras med den enskilde. Har den enskilde avvikande uppfattning om sakförhållanden skall detta anges.

I utredningen skall faktadel och bedömning vara tydligt åtskilda. Såväl gynnande beslut som avslag skall motiveras och delges den enskilde för att den enskilde skall kunna överklaga beslutet helt eller delvis.

Beslut

Rätten till bistånd regleras i socialtjänstlagen 4 kap 1§ *den som inte kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska*

utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Lag (2010:52).

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det, enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen.

Ett ärende ska utredas och avslutas med beslut och den enskilde ska underrättas.

En utredning ska leda fram till ett beslut såvida ansökan inte återkallas. Beslutet ska vara skriftligt. Biståndshandläggare ska i sin bedömning ta hänsyn till den enskildes önskemål och behov inom ramen för socialtjänstlagens intentioner samt med beaktande av en god ekonomisk hushållning enl 8 kap 1§ KL.

I beslutet ska framgå vilken eller vilka insatser som beviljas och omfattningen. Beslut ska omprövas vid förändringar i hjälpbehovet eller efter ansökan av den enskilde. Den enskildes hjälpbehov ska löpande följas upp och som huvudregel, omprövas innan det löper ut eller om behovet förändrats väsentligt.

Rätten att överklaga

Rätten att överklaga regleras i 16 kap SoL där det framgår att vissa beslut enligt socialtjänstlagen överklagas hos allmänna förvaltningsrätten.

Det gäller bla beslut om bistånd enligt 4 kap1 § SoL.

Om beslutet går den enskilde helt eller delvist emot får det överklagas, enligt 22§ FL.

Detta gäller dock ej för beslut enligt 4 kap 2 § SoL, då beslut utformade i detta lagrum inte kan överklagas hos förvaltningsrätten, utan omfattas av kommunalbesvär.

Handläggning av överklagan

En skriftlig besvärshänvisning skall alltid bifogas med avslagsbeslut till den som har rätt att överklaga, det vill säga till den enskilde eller i förekommande fall god man/förvaltare. Om den klagande så önskar ska handläggaren vara behjälplig vid skrivandet av överklagan. Skrivelsen ställs till förvaltningsrätten, men skall först lämnas till den myndighet som har meddelat beslutet, enl 23§ FL. Den ska ha kommit

in inom *tre veckor* från den dagen den enskilde fick ta del av beslutet, enligt 23§ FL. Enligt 26§ FL har myndigheten möjlighet att rätta till eventuella felaktigheter såsom stavfel eller liknande. Överklagan behandlas snarast och vid ankomst av ansvarig handläggare eller dennes ersättare, som fattat det överklagade beslutet. En prövning ska ske om skrivelsen med överklagan har kommit in i rätt tid, enl 24§ FL. En skyndsamt prövning utförs om ärendet skall omprövas eller ej, enligt 27§ FL. Skäl till omprövning kan vara att det första beslutet är uppenbart fel eller att det i överklagandet framförda förhållanden var okända vid beslutsfattandet. Om ett nytt beslut fattas i enlighet med överklagandet skall detta meddelas snabbt och enkelt till den som klagat.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid men ej föranleder ändring av beslutet, skall överklagandet skyndsamt skickas vidare till förvaltningsrätten.

Om överklagan bifalles av Förvaltningsrätten har myndigheten rätt att överklaga domen i Kammarrätten.

Om överklagan avslås i Förvaltningsrätten har den enskilde rätten att överklaga domen vidare i Kammarrätten enligt förfarandet som beskrivs ovan. Huvudregeln är att beslut från Förvaltningsrätten eller Kammarrätten skall verkställas omgående.

Omprövning

Biståndsbeslut, som är enligt 4 kap 1 § SoL, ska alltid omprövas vid förändrade förhållanden eller vid tidsbegränsade beslut. Omprövning kan göras på initiativ av den enskilde eller genom att biståndshandläggaren på annat sätt får vetskap om förändrade behov. Ett gynnande beslut får dock inte försämrats mot den enskildes vilja under pågående beslutstid om inte den enskildes tillstånd förbättrats så att det föranleder ändring av beslutet. Om den enskilde har behov av ytterligare bistånd skall nytt beslut fattas.

Samordnad individuell plan enligt HSL och SoL

När den enskilde har behov av insatser från socialtjänsten och/eller från hälso- och sjukvården, ska kommunen, enskilt eller i förekommande fall tillsammans med landstinget, upprätta en så kallad samordnad individuell plan (SIP) enligt två likalydande bestämmelser i 2 kap 7 § SoL och 3 § HSL.

Enligt förarbetena ska planen upprättas om kommunen och/eller landstinget bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst tillgodosedda.

Den enskilde ska samtycka till att planen upprättas.

Av planen ska bland annat framgå vilka insatser som den enskilde behöver, vem som har ansvaret för insatser och vem som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

Samrådsgrupp

Vid mer komplexa ärenden där handläggaren eller enhetschefen är osäkra på hur brukarens behov bäst kan tillgodoses, ska man sammankalla samrådsgruppen. Samrådsgruppen består av ansvarig handläggare samt områdeschef alt enhetschefer inom både IFO, äldre- och handikappomsorgen.

I denna grupp diskuteras ärendet för att brukarens behov ska kunna tillgodoses på bästa sätt.

Hemgång efter sjukhusvistelse

Utgångspunkten ska vara att den enskilde ska återvända hem till sin bostad efter sjukhusvistelsen. Därifrån får andra, ytterligare, insatser planeras. En ADL bedömning ska ligga till grund vid uppföljning av beslutet. Den enskilde ska tillförsäkras trygghetsskapande åtgärder i hemmet.

I vissa fall kan det innebära omfattande boendestödsinsatser, hjälp med personlig omvårdnad, serviceinsatser, extra tillsyn och insatser från hemsjukvård under en övergångsperiod.

Uppföljning av behovet av boendestödsinsatser ska ske **inom 14 dagar och/eller vid behov.**

Boendestöd

Boendestöd är en social och praktisk stödinsats som beviljas för att stärka den enskildes förmåga att hantera vardagen och för den enskildes utveckling mot en större självständighet.

Insatsen innebär att den enskilde har både förmåga och vilja att medverka och vara aktivt deltagande.

Insatsen består till stor del av motivationsarbete.

Boendestödet ska stödja och motivera till ökad självständighet gällande ex personlig hygien, skötsel av hemmet och meningsfull fritidssysselsättning.

En av förutsättningarna för att boendestöd ska kunna beviljas är att den enskilde har förmåga och/eller en vilja att delta i insatsen.

Boendestöd kan beviljas för personer med psykisk funktionsnedsättning, intellektuell funktionsnedsättning eller psykisk utvecklingsstörning.

Boendestöd beviljas som insats i form av:

- Personlig omvårdnad, ex personlig hygien, måltider, kommunikation
- Serviceinsatser, ex inköp, städning, tvätt och disk samt övriga hushållssysslor
- Främjande av sociala kontakter vardagliga aktiviteter, stöd i vän/familjekontakter, stöd i att klara samhällskontakter, ex läkar-/tandläkarbesök
- Motivation och fritidssysselsättning

Insatsen boendestöd utförs under dagtid mellan kl 07.00 och 21.00.

Boendestödsinsatser beviljas utifrån nivåer:

Nivå 1=	0-6 tim boendestöd/vecka
Nivå 2=	7- 14 tim boendestöd/vecka
Nivå 3=	15-20 tim boendestöd/vecka

Insatsens omfattning och innehåll varierar beroende på den enskildes behov av stöd.

Egenvård eller hälso- och sjukvårdsinsatser

Med egenvård menas en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården bedömt att den enskilde själv kan utföra eller utför med hjälp av någon annan. *Vilka åtgärder som utgör egenvård beror på om personen har förutsättningar att själv klara av att ta ansvar för egenvård på ett säkert sätt eller med hjälp av någon annan, t ex genom att instruera anhörig att hjälpa till.*

Huvudregel är att den enskilde själv, eller med hjälp av anhörig ansvarar för att utföra egenvård. I de fall den enskilde har behov av praktisk hjälp med sin egenvård och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, kan denne beviljas bistånd enligt SoL i form av egenvård. Biståndet beviljas för utförande av insatser som ryms inom begreppet egenvård.

Ansökan om bistånd i form av egenvård kan vara skriftlig eller muntlig och till ansökan skall bifogas **ett skriftligt intyg/beslut** från läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal att det är egenvård. Innan beslut om bistånd har tagits är utförandet av egenvård ett hälso- och sjukvårdsansvar.

Hälsa- och sjukvårdsuppgifter

Åtgärder som enligt ansvarig legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal endast kan utföras av viss behörig personal, medicinskt utbildad personal eller mer omfattande instruktion och handledd träning är att beteckna som hälso- och sjukvård. För att boendestödspersonal ska utföra sådana åtgärder krävs en delegering från ansvarig legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården. Sådana åtgärder är inte att beteckna som en biståndsbedömd boendestödsinsats enligt socialtjänstlagen och behandlas därför inte i dessa riktlinjer.

Beskrivning av rutinen kring egenvård och hälso- och sjukvårdsansvar finns att hämta i socialförvaltningens kvalitetsledningssystem.

Sysselsättning

Sysselsättning är individuellt anpassad och kan erbjudas i olika former.

Syftet är att ha en meningsfull sysselsättning efter den enskildes egen förmåga genom aktivitet, delaktighet och social samvaro.

Sysselsättning är ett led i att stärka stödet för den enskilde för ökad självständighet, verka för normalisering samt undvika isolering och nedsatt funktionsförmåga.

Insatsen sysselsättning finns med 3 olika inriktningar. Vilken inriktning som beviljas bedöms utifrån den enskildes behov och förutsättningar.

1. Individuellt planerad sysselsättning, IPS, vars syfte är att få stöd till att söka arbete på den öppna arbetsmarknaden
2. Arbetsrelaterad sysselsättning
3. Sysselsättning vars syfte är delaktighet och social samvaro

Den enskilde betalar själv kostnaden för mat och fika.

Kontaktperson

Kontaktperson beviljas som bistånd i syfte att minska isolering och för att uppmuntra den enskilde till sociala kontakter. Kontaktperson ska fungera som ett allmänt socialt stöd och ersätter eller kompletterar kontakten med anhöriga och/eller vänner men ersätter inte personalens insatser.

I samband med utredningen om behovet av kontaktperson ska den enskildes övriga nätverk vägas in.

Biståndet ska följas upp regelbundet, minst en gång per år, samt ha ett tydligt syfte och mål.

Personer som bor i bostad med särskild service ska som huvudregel få sitt behov av sociala kontakter för att minska isolering, tillgodosedda på boendet.

Vid särskilda skäl och efter individuell bedömning kan personer som bor i bostad med särskild service bli beviljad kontaktperson.

Kontaktperson beviljas som insats mellan 2-4 tillfällen/månad.

Ledsagning

Ledsagning beviljas då den enskilde inte själv, eller i första hand med hjälp av annan tex anhörig eller frivilligorganisation, kan klara sig till och från hemmet och sociala/kulturella aktiviteter.

Personer som bor i bostad med särskild service eller personer som är beviljade boendestödsinsatser, ska som huvudregel få sitt behov av ledsagning tillgodosett på boendet/ inom ramen för boendestödsinsatserna.

Vid särskilda skäl och efter individuell bedömning kan dessa personer beviljas ledsagning som biståndsbeslut.

Korttidsboende

Korttidsplats beviljas då den enskilde **tillfälligt** har behov av mer omfattande rehabilitering och fysisk och/eller psykisk omvårdnad och som inte kan tillgodoses i ordinärt boende genom boendestödsinsatser och/eller hemsjukvårdsinsatser.

En väl fungerande korttidsplats kan medföra att behov av plats i bostad med särskild service kan flyttas fram.

Korttidsboende avser tillfällig vistelse, inte permanent boende.

Om det föreligger särskilda skäl kan korttidsboende beviljas som bistånd i väntan på att plats i bostad med särskild service finns ledig.

Av dokumentationen och beslutet ska det tydligt framgå vilka insatser som ska utföras, målet för dessa samt i vilken omfattning.

Korttidsplats beviljas för den som uppfyller något av nedanstående bedömningskriterier:

- Den som vårdats inom slutenvård och som inte utan en tids rehabilitering kan återgå till sitt ordinarie boende
- Boendestödsinsatser bedöms som ej tillräckliga och/eller då hemsituationen blir ohållbar för den enskilde i samband med hemkomst från sjukhus
- Om den enskildes behov av insatser vid vårdplaneringen bedöms oklara och behöver utredas vidare
- Den enskilde som beviljats bostad med särskild service men inte erbjudits inom skälig tid om tre månader

Den enskilde betalar själv kostnaden för maten på korttidsboendet.

Bostad med särskild service

Även om huvudinriktningen är att stärka den enskildes möjligheter att bo kvar hemma, kan det finnas förhållanden när en skälig levnadsnivå bättre kan uppnås i en bostad med särskild service.

Bostad med särskild service beviljas för personer med psykisk funktionsnedsättning i de fall deras behov ej kan tillgodoses på annat sätt genom boendestödsinsatser i det egna hemmet. Om hälsan sviktar eller om de yttre förhållandena förändras på ett avgörande sätt är det inte självklart för alla att vilja bo kvar i den egna bostaden även om boendestödsinsatser erbjuds.

Tilltagande fysisk och psykisk svaghet kan leda till en känsla av otrygghet och till social isolering.

Bedömning av den enskildes behov av ett boende ska grunda sig på den enskildes situation och möjligheter som sedan vägs samman med sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov.

Det är de individuella behoven som ska vara styrande i bedömning och beslut om bostad med särskild service.

Vid särskilda skäl och efter individuell bedömning av den enskildes behov, kan beslut om bostad med särskild service utformas på annat sätt, ex i form av serviceboende där den enskilde inte har tillgång till nattpersonal.

Plats ska erbjudas inom skälig tid. Med skälig tid avser högst 3 månader efter beslutet.

Den enskilde betalar själv kostnaden för mat och hyra på boendet.

Anhörigstöd

Anhörigstödet omfattar olika former av stödinsatser till de som vårdar och stödjer en närstående i hemmet **Sol 5 kap 10 §**:

Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. Lag (2009:549)

Exempel på bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som den enskilde kan ansöka om när det gäller anhörigstöd är:

- Syssetsättning
- Korttidsboende
- Boendestöd
- Bostad med särskild service

På anhörigcentrum är alla anhöriga, inte bara de som vårdar i hemmet, välkomna. De har möjlighet att delta i olika former av anhörigstöd utan biståndsbeslut. Stödet kan exempelvis bestå av samtal, anhörigrupp, information och utbildning kring att vara anhörig, friskvårdsinsatser och caféverksamhet.

Referenser:

Bergstrand B.O. (2016) *Socialtjänstlagen 2016*

Riktlinjer för bistånd inom äldreomsorgen i Vingåkers kommun (2013-07-01)

Verksamhetsplan (2016-2019)

Vingåkers kommuns interna hemsida- Rankan

Socialtjänstlag (2001:453)

Anhörigcentrum; *Gunnel Farne Wiborn, Anhörigsamordnare i kommunen.*

SOSFS 2014:5 *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*

Socialstyrelsens, SOSFS 2012:3 (S); *Värdegrund i socialtjänstens omsorg om äldre*

Socialstyrelsens handbok: *Handläggning och dokumentation* (2010)

Närvård i Sörmland, Kommuner- Landsting i samverkan (2013), *Samverkans riktlinjer enligt 3 f § HSL, 2 kap 7 SoL och SOSFS 2007:10/2008:20*